

Taligenkänning (TIK) - basutbildning

Utbildningsinnehåll

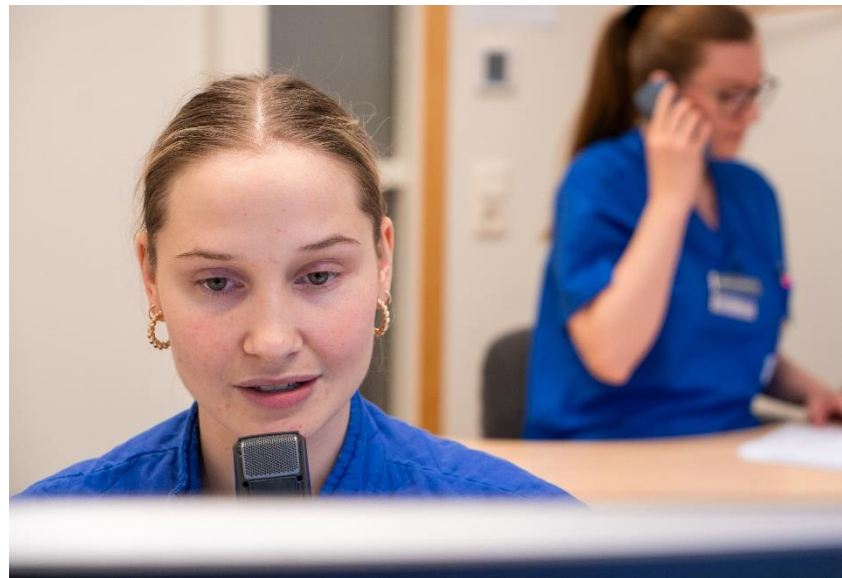
- Introduktion
- Dragon Medical One överblick
- Diktafon eller headset
- När du taligenkänner
- Tips och hjälp

Introduktion

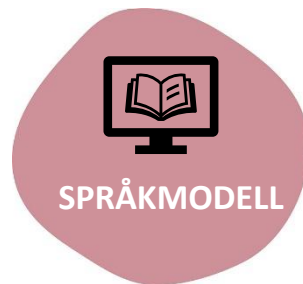
Varför taligenkänning?

- TIK gör det enkelt att dokumentera i anslutning till vårdmötet med patienten (realtidsdokumentation)
- Det går snabbare att dokumentera via taligenkänning än att skriva
- Det medför att information i journalen blir tillgänglig snabbare för både personal och patienter
- Taligenkänning med realtidsdokumentation är en förberedelse inför hur vi ska arbeta när Millennium införs

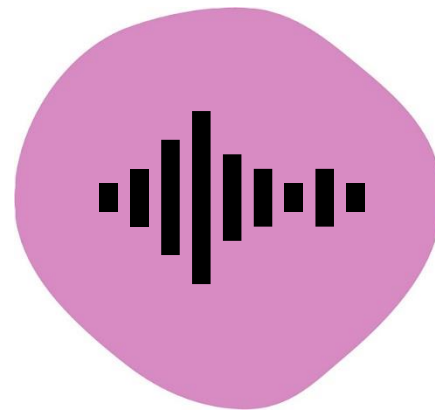
Taligenkänningsprocessen – så går det till

Programmet bygger på en personlig röstprofil som tillsammans med den inbyggda ordboken och språkmodellen tolkar tal till text.

Röstprofil

- Röstprofilen är personlig och lär sig hur varje person använder och uttalar orden
- Det går att skapa olika talkommandon, exempelvis för att öppna olika mallar i journalsystemet och lägga in färdiga standardtexter (autotexter)

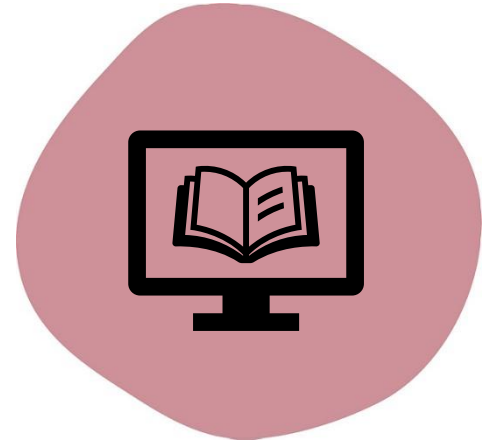
Ordbok

- Den centrala ordboken innehåller hundratusentals ord
- Kontrollerad stavning
- Personlig ordlista
- Ordlista på övergripande nivå kan skapas

Språkmodell

- Baserad på kliniskt språk och medicinsk terminologi
- Statistisk språkmodell
 - fungerar efter sannolikheten att ett ord kommer efter ett annat
 - uppbyggd efter hur meningsuppbyggnaden ser ut
- Användarspecifik statistisk modell byggs upp

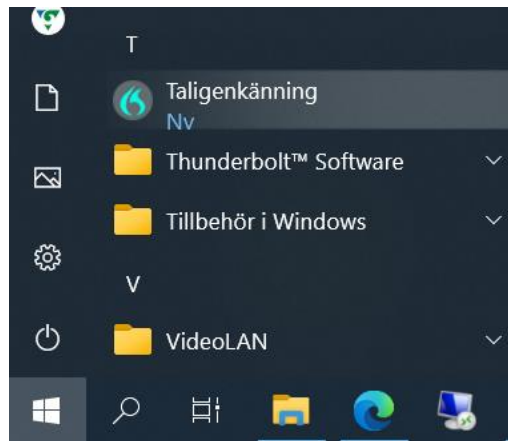

Överblick Dragon Medical One (Dragon)

Så hittar du Dragon

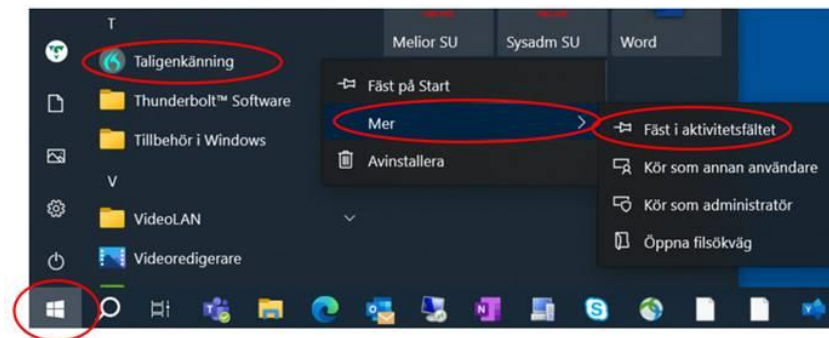
Du hittar applikationen i startmenyn

Lägga till Taligenkänning i aktivitetsfältet på datorskärmen

Gör så här för att lägga till Taligenkänning i aktivitetsfältet på datorskärmen

1. Öppna windowsflaggan/Start
2. Leta upp "Taligenkänning" under "T"
3. Högerklicka på "Taligenkänning"
4. Välj "Mer"
5. Välj "Fäst i aktivitetsfältet"
6. Taligenkänning hamnar nu i aktivitetsfältet på datorskärmen, till höger om windowsflaggan

Så loggar du in i Dragon

■ Inloggning

- Användarnamn = ditt vgr-id
- Mikrofon = välj den du ska använda
- Språk = svenska
- Specialitet = Allmänmedicin*

Viktigt!

Dubbelkolla att du är inloggad på din profil innan du börjar taligenkänna ifall föregående användare glömt att logga ut.

Nuance®
Dragon Medical One

Desktop Application

Användare:
< ditt vgr-id >

Mikrofon:
Mikrofon (SpeechMike III)

Språk:
svenska (Sverige)

Specialitet:
Allmänmedicin

OK Avsluta

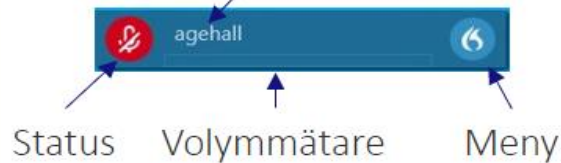
© 2011-2021 Nuance Communications, Inc. Med ensamrätt. 2021.4 (21.4.64.0)

*Ordbok som finns tillgänglig för alla yrkeskategorier inom hälso- och sjukvården. Ordet har inget att göra med specialiteten allmänmedicin i det här sammanhanget. Det finns alltså inte olika ordböcker för olika specialiteter inom sjukvården.

DragonBar

DragonBar visas direkt efter inloggning.

Inloggad användare

DragonBar är svart i Förenklad Åtkomst

Status på symbol

- **Röd** = mikrofonen används inte
- **Grön** = mikrofonen används för taligenkänning
- Volymmätaren lyser **grönt** när systemet fångar upp din röst
- Förloppsindikatorn snurrar när taligenkänning sker

Diktafon eller headset

- Diktafon
 - knappar eller reglage används för att styra Dragon
 - tillsammans med tangentbord och mus vid behov
- Headset
 - tillsammans med tangentbord och mus

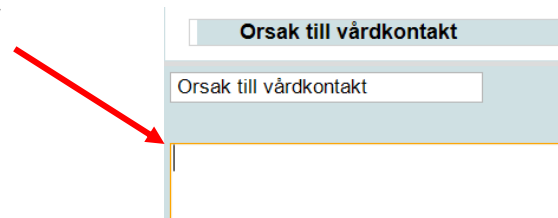
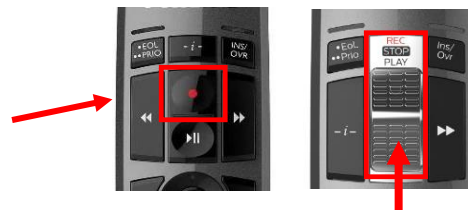
Diktafonen ska hållas på konstant avstånd (ca 10 cm) från munnen.

Dragon – Melior

- Öppna anteckning i Melior.
- Öppna sökord.
- Placera markören där texten ska skrivas in.
- Håll in knappen REC på diktafonden (starta och stoppa inspelning) för att taligenkänna.
- Texten hamnar i skrivrutan på det sökord du öppnat. Redigera texten direkt i skrivrutan om den blir felaktig.
 - Markera hela eller del av meningens och säg eller skriv in ny information.
- Spara ändringar så de läggs till i din röstprofil.

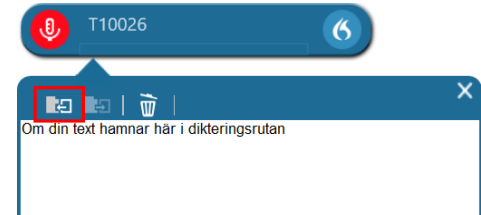
Viktigt!

Logga ut eller avsluta Dragon när du är klar. En annan användare kan annars förstöra din röstprofil.

Dragon – Melior

- Har du inte fokus i skrivrutan i Melior och börjar taligenkänna dyker en dikteringsruta upp.
- Överför texten till skrivrutan i Melior.
- Text kan återföras till dikteringsrutan genom att använda talkommandot "Återför text". Detta kan vara användbart om text hamnar i fel sökord eller om det inte är uppenbart var texten hamnar

Överför text – Melior

Det finns tre olika sätt att överföra texten dit du vill ha den. Oavsett vilket av alternativen du väljer nedan överförs texten till den plats i anteckningen där du placerade markören. Dikteringsrutan töms och stänger sig.

Alternativ 1

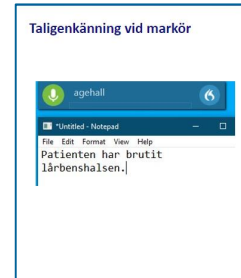
Säg ”överför texten”.

Alternativ 2

Klicka på ikonen i dikteringsrutan.

Alternativ 3

Tryck på EOL-knappen i diktafonen.

Överför text - Melior

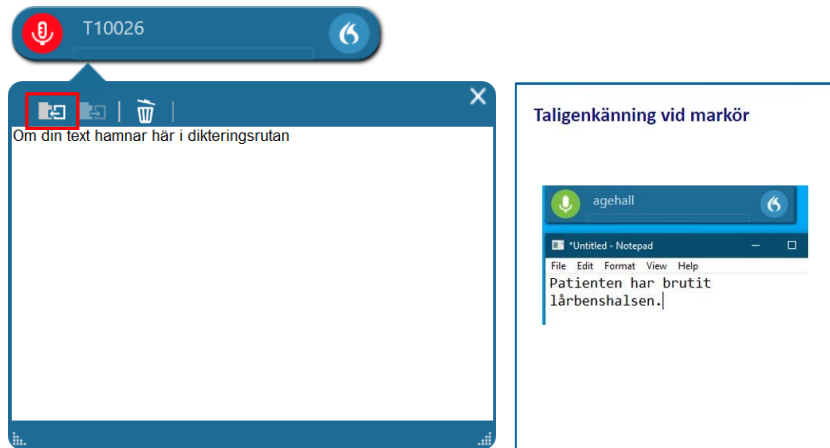
Vid taligenkänning i Korr/Intyg hamnar texten i dikteringsrutan.

Enda alternativet för att behålla formateringen i Melior

- Klicka i brevet där du vill att texten ska ligga
- Säg "överför brev" eller "överför intyg"

~~Alternativ 2~~

Klicka på ikonen i dikteringsrutan.

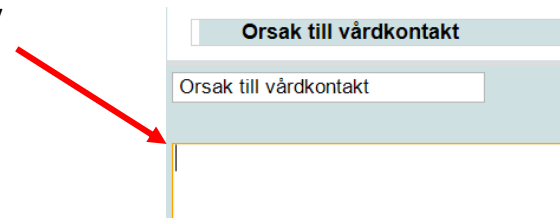
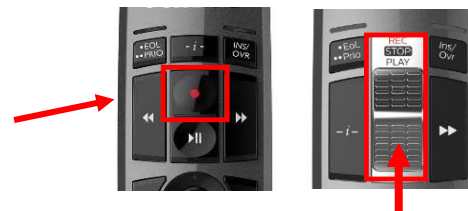
~~Alternativ 3~~

Tryck på EOL-knappen på diktafonen.

Dragon – Obstetrix

- Öppna anteckning i Obstetrix.
- Öppna sökord.
- Placera markören där texten ska skrivas in.
- Håll in knappen REC på diktafonden (starta och stoppa inspelning) för att taligenkänna.
- Texten hamnar i skrivrutan på det sökord du öppnat. Redigera texten direkt i skrivrutan om den blir felaktig.
 - Markera hela eller del av meningen och säg eller skriv in ny information.
- Spara ändringar så de läggs till i din röstprofil.

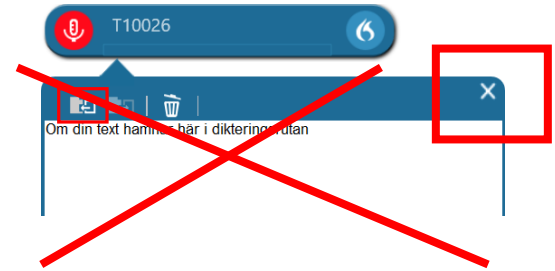

Viktigt!

Logga ut eller avsluta Dragon när du är klar. En annan användare kan annars förstöra din röstprofil.

Dragon – Obstetrix

- Har du inte fokus i skrivrutan i Obstetrix och börjar taligenkänna dyker en dikteringsruta upp.
- Kryssa bort dikteringsrutan och placera markören där texten ska skrivas in i journalen.
- I Obstetrix ska **inte** dikteringsrutan användas.

Diktafon med skjutreglage och Medspeech

Hantering av eventuell kvarstående journal som inte är TIK:at och som ska dikteras i Medspeech

- För reglaget till rec
- Diktera
- Välj mall
 - TIK Administrativt
 - TIK Kodning
- Spara diktatet
- Vid samtidig inloggning i Dragon väljs ett alternativ för att rensa dikteringsrutan i Dragon
 - Tryck på diktafonens knapp F4
 - Säg "ta bort texten"

Diktafon med knappreglage och Medspeech

Hantering av eventuell kvarstående journal som inte är TIK:at och som ska dikteras i Medspeech

- Tryck snabbt och släpp rec-knappen
- Diktera
- Välj mall
 - TIK Administrativt
 - TIK Kodning
- Spara diktatet
- Vid samtidig inloggning i Dragon och rec-knappen har hållits inne under dikteringen väljs ett alternativ för att rensa dikteringsrutan i Dragon
 - Tryck på diktafonens knapp F4
 - Säg "ta bort texten"

Arbetsätt för headset

Vid taligenkänning

- Klicka på mikrofonsymbolen på DragonBar eller kortkommando + på numeriska tangentbordet för start och stopp

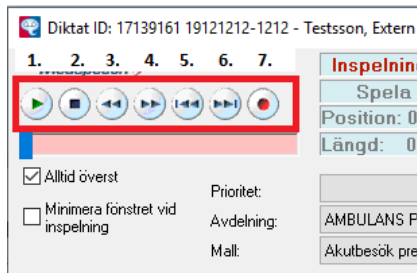
Hantering av eventuell kvarstående journal som inte är TIK:at och som ska dikteras i Medspeech

Klicka på symboler/knappar i dikteringsdialogen som visas på datorskärmen.

1. Spela upp
2. Stoppa inspelning
3. Spola tillbaka
4. Spola framåt
5. Spola tillbaka från början
6. Spola fram till slutet
7. Starta inspelning

8. Spela över (infoga ljud fungerar inte)

- Backa till det ställe där du vill spela över och klicka på Spela över

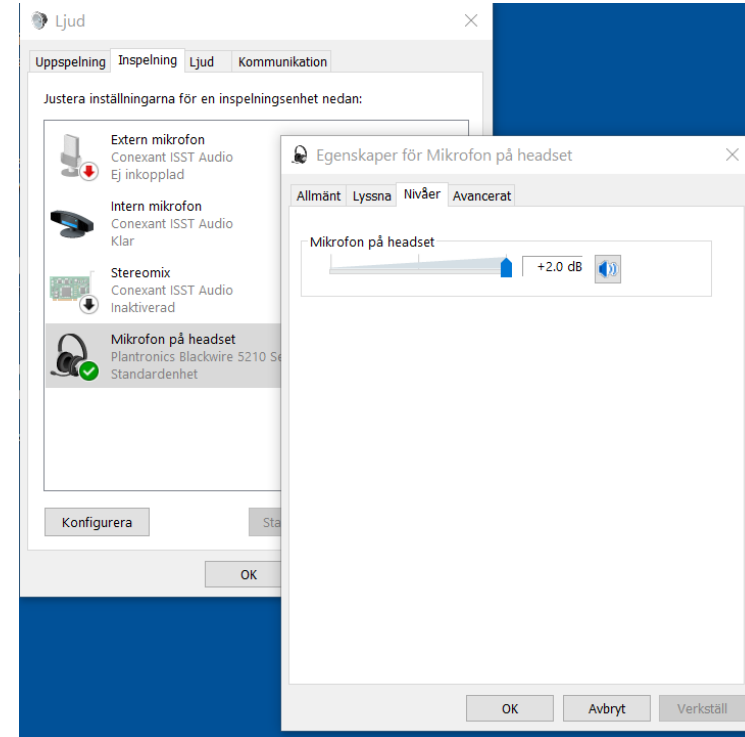

1212-1212 - Testsson, Extern nyckel:

Arbetsätt för headset

- Kontrollera egenskaper för mikrofonen innan diktering
- Gör ett testdiktat
- Inspelningsljudet kan bli för lågt/dålig kvalitet

När du taligenkänner

- **Tala som vanligt**
 - Ändra inte hastigheten på ditt tal och tala heller inte övertydligt
- **Försök att undvika långa pauser mitt i meningarna**
 - Ta hellre paus efter punkt eller i början av en ny mening
- **Tala klart hela meningen**
 - Vid fel i texten ska du tala klart meningen och gå tillbaka och rätta innan du sparar
 - Vänta inte på texten (den kommer med viss fördröjning)
- **Tala alltid in punkt, komma och andra skiljetecken**
- **Tala inte in förkortningar**
 - Säg hela frasen "utan anmärkning", "vid behov" o.s.v.
- **Tala in datum i rätt format**
 - 2023-01-20, 20 januari, 20 januari 2023

Instruktionsfilm Melior

Exempel på innehåll:

- Så loggar du in i Dragon
- Tips inför att du ska taligenkänna
- Så rättar du ett ord som blivit fel
- Så lägger du till ord i din egen ordlista
- Talkommandot överför text
- Så loggar du ut och avslutar Dragon

Taligenkänning
Demonstration i Melior

Tips och hjälp

Tips vid rättning av text med rösten

- Om hela meningen eller större delar av en mening blir fel
 - markera hela meningen och tala in den igen
- När Dragon har uppfattat ett ord fel
 - markera hela meningen och testa med att sätta in ordet i en annan kontext
- För att din röstprofil ska bli bättre
 - viktigt att rättningar sker innan du sparar din text

Okända ord

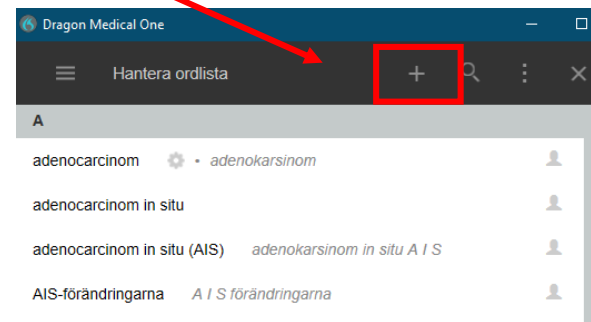
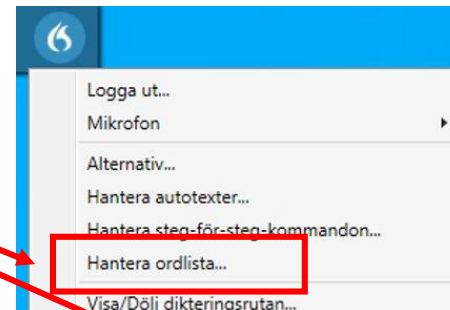
- Ord måste finnas i ordboken för att kunna taligenkännas
- Får du inte igenkänning på ett ord
 - prova att tala in det igen
 - testa en annan kontext istället där ordet ingår
- Om du fortfarande inte får igenkänning
 - ordet finns troligtvis inte med i ordboken
 - skriv ordet med tangentbordet
- Ofta använt ord
 - lägg till det i din personliga ordlista
- Ord som används av flera användare
 - kan läggas in i central ordbok och bli tillgängligt för alla

Viktigt!
Klicka aldrig på Delete
för att ta bort ett ord.
Det kan då aldrig
användas igen!

När Dragon inte förstår

- Om Dragon efter flera försök inte förstår ett ord, till exempel egennamn, ortsnamn, nya mediciner
 - Lägg till i ordlista via menyalternativet "Hantera ordlista" och sedan på "+"
 - Ord du lägger till är direkt tillgängliga
 - Det är normalt att behöva lägga till ord (mer i början)
- Ord kan delas på olika nivåer av administratörer

När Dragon inte förstår – alternativ för uttal

1 Ange ordet som du vill lägga till

2a Om uttalet ska baseras på ordets stavning

- välj "Använd standarduttal"

2b Om du uttalar det på ett annat sätt än hur det stavas

- klicka på "Ange ordet som du skulle uttala det"
- klicka INTE på den röda mikrofonen för att spela in uttalet

1

östersjötorsk

2a

Använd standarduttal

2b

Ange ordet som du skulle uttala det

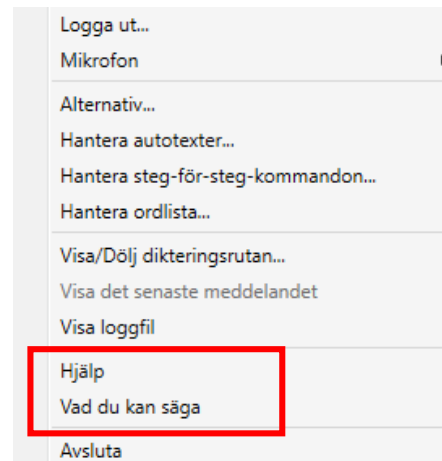
Navigeringstips

- Använd rösten för att navigera
 - ”Gå till [slutet/början] av [meningen/stycket]”
- Text vs Talkommando
 - Talkommando måste sägas efter kort paus, inte ihop med talad text
- Rätta fel
 - ”Markera [ord]”
 - ”Markera [ord] till [ord]”
- Hur du rättar är inte viktigt – bara du rättar det som är fel
 - Använd gärna en kombination av tal, tangentbord och mus

Hjälp i Dragon

- ”Hjälp” – användarmanual
 - Talkommando ”Visa Hjälp”
- ”Vad du kan säga” – här finns förprogrammerade röstkommandon
 - Talkommando ”Vad du kan säga” eller ”Vad kan jag säga”

Hjälp i Dragon

■ Exempel på röstkommandon

Du önskar	Säg
Ett nytt stycke	nytt stycke (markören hoppar ner två rader)
En ny rad	ny rad eller radbyte (markören hoppar ner en rad)
Markera ett ord för att ändra eller ta bort det	Säg markera och det ord du vill markera t.ex. markera sjukdom , när texten är blå kan du säga en ny text eller säga radera det
Markera all text	markera allt
Markera sista meningen	markera sista meningen
Markera föregående mening	markera föregående mening
Radera det du sa sist	ångra eller radera det
Ta bort det senaste ordet	radera ordet eller deleta ordet
Ångra den senast utförda åtgärden du gjort	ångra
Ställa markören i slutet av meningen	gå till slutet av meningen
Ställa markören i början av meningen	gå till början av meningen
Infoga en autotext	Ställ dig i journalen där du vill infoga din autotext och säg infoga och det du döpt din autotext till
Ta bort text i dikteringsrutan	ta bort texten
Överföra text till ett sökord från dikteringsrutan	överför texten (du kan även trycka på EOL-knappen på diktafonen)
Återföra text till dikteringsrutan	återför texten
Skriva ihop särskrivna ord	markera och orden du vill skriva ihop. Säg sätt ihop det

Grundläggande och tidsbesparande funktioner

■ **Korrigerera text**

Blev texten du dikterade inte helt korrekt? Välj vilken text som behöver ändras, markera, ångra, välj och förflytta dig genom texten

■ **Förankra talfokus** – *fungerar inte i Melior*

När du behöver diktera en anteckning i en applikation samtidigt som du använder musen och skärmen för att titta på eller hantera ett annat program

■ **Snabbkommandon**

Använd snabbkommando/mikrofonknapp för att arbeta mer effektivt med patientdokumentationen

■ **Lägga till ord i sin egen ordlista**

Ord eller namn som du använder ofta men som inte finns i Dragon? Enkelt sätt att snabbt få en mer komplett igenkänning

■ **Steg-för-steg-kommando**

Steg-för-steg-kommandon kan användas för att utföra en serie åtgärder genom att bara ge ett röstkommando. Steg-för-steg-kommandon gör det möjligt för användaren att bygga ett kommando som faktiskt navigerar (vanligtvis skapat för EHR: er, webbsökning, öppnar applikationer etc.) bara genom att säga en fras

■ **Autotext**

En autotext är text som Dragon lagrar så att du enkelt kan infoga den med ett röstkommando. Du kan ha egna autotexter eller övergripande för kliniken/sjukhuset. För texter som du ofta använder, till exempel en rapport om procedurresultat, kan du skapa en automatisk text för att spara tid när just detta procedurresultat behöver dikteras

Detta kan du lära dig mer om i fördjupningsutbildningen

- Autotexter
- Förankra talfokus för Obstetrix
- Programmera diktafonens knappar
- Röstkommandon
- Steg för steg-kommandon

Erfarenheter vid start med Taligenkänning

- TIK-användaren måste rätta eventuella fel i texten direkt, innan den sparas. På så sätt byggs röstprofilen upp och blir bättre och bättre
- Tar till en början lite längre tid att göra en anteckning
- Använda TIK där det finns tid att tjäna på att tala och använda tangentbord/mus när det behövs, en kombination är att föredra

Viktigt!

Ge inte upp i första taget, utan fortsatt använda TIK för att bygga upp en bra röstprofil!

Användbara funktioner

Autotexter

- En form av textmall som infogas med hjälp av ett röstkommmando och används när du ofta skriver en text som alltid är densamma eller som bara ska anpassas på vissa ställen
- Kan kombineras med fält "[]" i texten. Med röstkommandon eller med knapparna på diktafonen hoppar du mellan dessa fält. Fältet markeras och du kan TIK:a in en annan text istället för det som är standard.
- Vid standardtexter som ofta återkommer kan du skapa en autotext. Exempelvis "Rygg"
 - **Rygg:**
 - Lokalisation [ländrygg].
 - Smärta i [liggande].
 - Ischiassmärta: [Ja].
 - Känselfall [höger underben].
 - Duration: [Dagligen].
 - Debut: []
 - Svårigheter att kasta vatten: [Nej].

Autotexter – så navigerar du

Lägga till autotext

- Säg "Infoga <autotextens namn>"

Hoppa mellan klamrar

- Säg "Nästa fält" och "Föregående fält"

För att få bort klamrarna

- Säg "acceptera standard"

För att se listan på alla autotexter

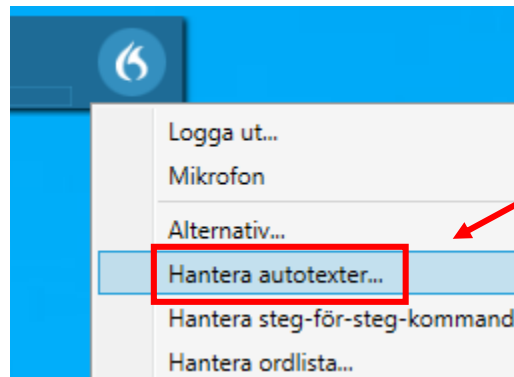
- Säg "Vad du kan säga"

Autotexter – så skapar du en autotext

Via ”Hantera autotexter...” kan du lägga in din mall med standardtext

- Klicka på symbolen i DragonBar och välj ”Hantera autotexter...”

Autotexter – så skapar du en autotext (forts.)

Klicka på "+"-tecknet för att lägga till en ny

Varje kommando har

- Ett namn
- En beskrivning
- En talad form (vad vi säger för att utföra det)
- En text (Innehåll)

Klicka på "Tillämpa samtliga" för att spara ändringarna

Hantera autotexter

Sök

Ordna efter namn

+

ABC123

CRC BRAF

patologimall

Testmall [Kopiera] [X]

En enkel autotext

Namn *

Testmall

Beskrivning

En enkel autotext

Talad form *

infoga Testmall

Innehåll *

En väldigt enkel autotext med ett [fält].

Fält markerade med * är obligatoriska

Tillämpa samtliga Stäng

Använd [...] för att skapa fält

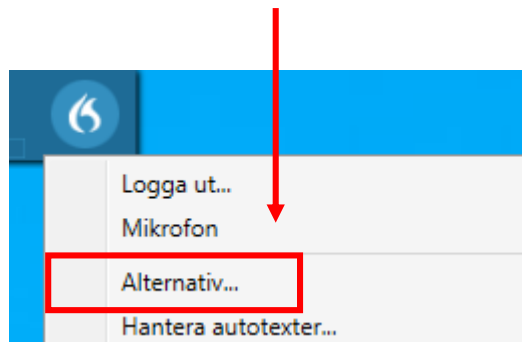
Förankra talfokus

För att öppna och navigera genom andra program utan att ta bort talfokuset från målprogrammet genom att förankra talfokus

1. Öppna Dragon
2. Placera markören där du vill att texten ska skrivas
3. Tryck på Ctrl+Alt+A eller säg **fäst diktering** alternativt **fäst talfokus** för att fästa talfokuset till ditt målprogram.
Ikonen ändras till
4. Öppna eventuella andra program som du behöver för analys eller referens
5. Klicka på och börja prata. Ikonen ändras till och texten skrivs in där du fäste ditt talfokus
6. Tryck på Ctrl+Alt+A eller säg **släpp diktering** alternativt **släpp talfokus** för att avsluta förankrat talfokus

Fler användbara funktioner – programmera diktafonens knappar

- För att programmera diktafonens knappar väljer du "Alternativ..." ur menyn

Fler användbara funktioner – programmera diktafonens knappar

Diktafonerna i VGR har programmerats med samma grundinställningar för Dragon.

Du som användare har möjlighet att anpassa knapparna på diktafonen. Anpassningarna är personliga och följer med din behörighet, oavsett vilken diktafon som används.

En rekommendation är att enbart programmera de knappar som inte har någon inställning, så att de regionala grundinställningarna finns kvar.

Alternativ

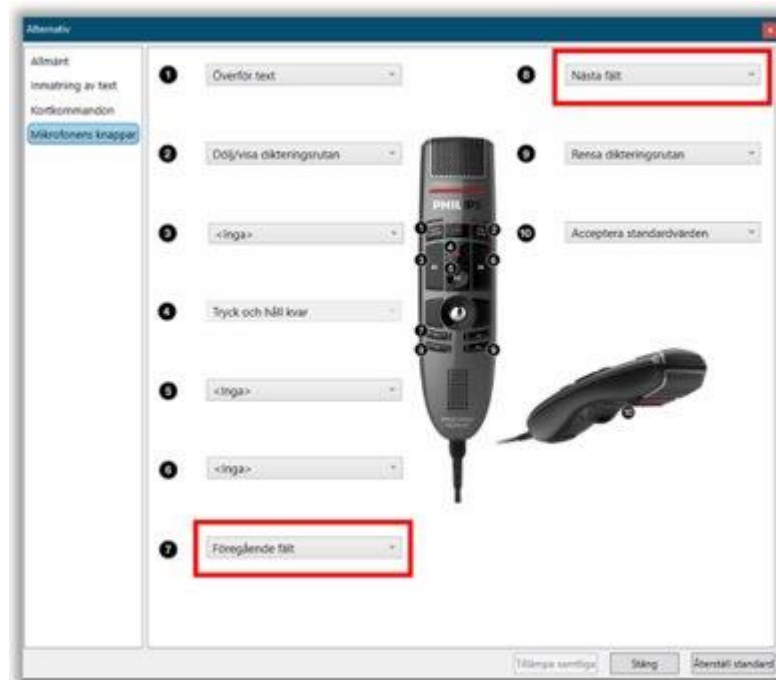
Allmänt
Inmatning av text
Kortkommandon
Mikrofonens knappar

1	Överför text	8	Nästa fält
2	Dölj/visa dikteringsrutan	9	Rensa dikteringsrutan
3	<Inga>	10	Acceptera standardvärdet
4	Tryck och håll kvar		
5	<Inga>		
6	<Inga>		
7	Föregående fält		

Tillämpa samtliga Stäng Återställ standard

Fler användbara funktioner – programmera diktafonens knappar

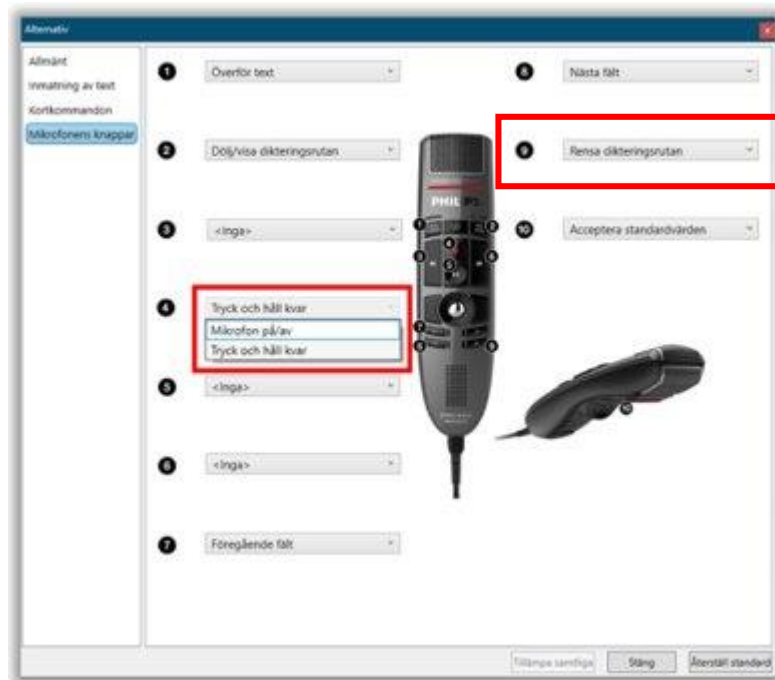
Funktionerna "Nästa fält" och "Föregående fält" är till för att navigera i fälten som omnämndes i samband med autotexter – inte för att hoppa till nästa fält i journalsystemet.

Fler användbara funktioner – programmera diktafonens knappar

Inspelningsknappen (4) är programmerad med inställningen "Tryck och håll kvar" för att minska mängden bakgrundsljud som annars tas upp.

F4-knappen (9) är programmerad med inställningen Rensa dikteringsrutan.

Röstkommandon

- Klicka på symbolen
 - välj **Vad du kan säga**
 - välj **Kundspecifika kommandon** (titta här innan du lägger till egna kommandon)
- Lägga in andra kommandon
 - alla kortkommandon i Melior hittar du i menyraden under **Hjälp/Melior hjälp/Snabbval i Melior**

Kundspecifika kommandon

Använd rösten istället för att klicka.

[Avbryt](#)

[Daganteckning](#)

[Dagens datum](#)

[Inskrivning](#)

[Logga ut](#)

[Ny anteckning](#)

[Nästa sökord](#)

[Ok](#)

[Okej](#)

[Signera](#)

[Slutanteckning läkare](#)

[Öppna Intyg](#)

[Öppna journal](#)

Röstkommando Taligenkänning Melior

Ett urval av röstkommandon i Taligenkänning som baseras på kortkommandon i Melior. Kallas även steg-för-steg-kommandon. De finns tillgängliga för hela Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Fler röstkommandon kommer att finnas tillgängliga efter hand.

Talad text	Funktion	Förutsättningar
Öppna journal	Kortkommando Alt+J	Fokus på patientmapp
Ny anteckning	Öppnar dialogrutan för ny anteckning	Journal öppnad
Inskrivning	Öppnar dialogrutan för ny anteckning, väljer Inskrivning, dagens datum. Anteckningen hamnar i journalen, klar att använda.	Journal öppnad
Daganteckning	Öppnar dialogrutan för ny anteckning, väljer Daganteckning. Möjlighet att ändra förvald information innan OK.	Journal öppnad
Slutanteckning läkare	Öppnar dialogrutan för ny anteckning, väljer Daganteckning. Möjlighet att ändra förvald information innan OK.	Journal öppnad
Nästa sökord	Sökord sparas och nästa sökord öppnas. Kortkommando Alt+O	Anteckning öppnad
Dagens datum	Väljer dagens datum och placerar markör i nästa sökord.	Sökord med datum är vald
OK	Kortkommando Alt+O	
Avbryt	Kortkommando Alt+A	
Signera	Kortkommando Alt+S	
Öppna Intyg	Öppnar Intygsmodulen	Fokus på patientmapp. SITHS-kort isatt.

Steg-för-steg-kommandon

Steg-för-steg-kommandon verkställer en rad åtgärder via ett enda röstkommando.

- Varje kommando har
 - Ett namn
 - En beskrivning
 - En talad form (vad vi säger för att utföra det)
 - Ett eller flera steg. Varje steg väljs från en lista av möjliga steg

Hantera steg-för-steg-kommandon

Sök

Ordna efter namn

+

Avbryt

Daganteckning

Dagens datum

Inskrivning

Logga ut

Ny anteckning

Nästa sökord

Ok

Okej

Signera

Slutanteckning läkare

Öppna Intyg

Öppna journal

Namn *

Daganteckning

Beskrivning

Talad form *

Daganteckning

Steg *

Tryck på kortkommando

Kortkommando Alt + N

Ange text

Text Daganteckning

Tryck på kortkommando

Kortkommando Alt + M

Ange text

Text Daganteckning

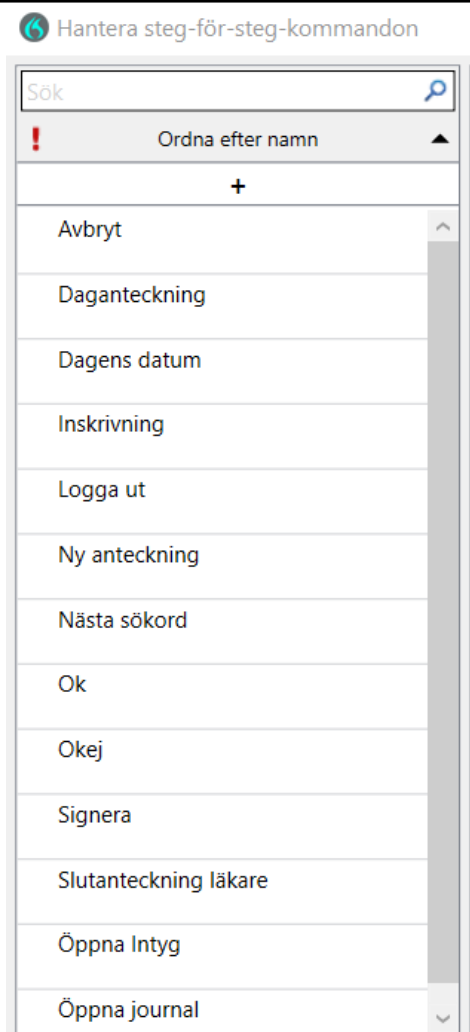
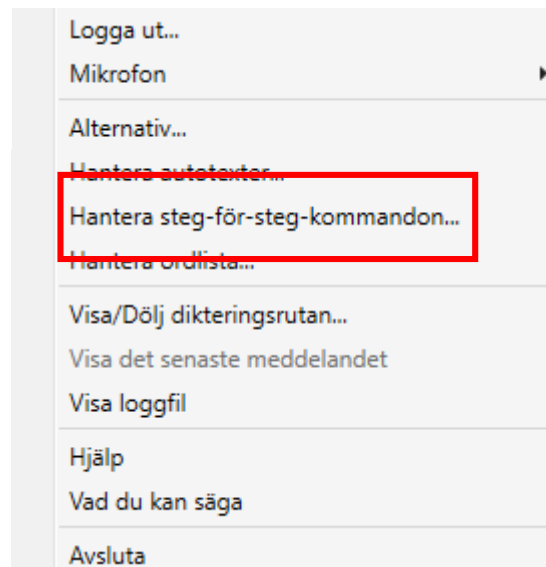
Nytt steg

Fält markerade med * är obligatoriska

Tillämpa samtliga Stäng

Tillgängliga steg-för-steg-kommandon

Klicka på flammen på Dragonbar för att visa dina personliga steg-för-steg-kommandon.

Utbildningsmiljö

- Alla utbildningar ska hållas i Meliors utbildningsdatabas,
 - info med fiktiva utbildningslogin för läkare, sjuksköterskor med flera och utbildningspatienter
[07a Utbildningmiljö Melior SU Gemensam journal \(vgregion.se\)](#)
- Dragon har ingen utbildningsmiljö
 - använd den vanliga programvaran för Dragon

Demo TIK daganteckning Melior

